

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 12. juni 2018

Sag 222/2017

(2. afdeling)

Ankenævnet for Patienterstatningen
(advokat Henrik Nedergaard Thomsen)
mod
A
(advokat Søren Kroer, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Odense den 23. marts 2016 og af Østre Landsrets 5. afdeling den 19. maj 2017.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jon Stokholm, Vibeke Rønne, Jens Peter Christensen, Jan Schans Christensen og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

Appellanten, Ankenævnet for Patienterstatningen, har påstået stadfæstelse af byrettens dom, subsidiært hjemvisning til fornyet behandling i ankenævnet.

Indstævnte, A, har påstået stadfæstelse af landsrettens dom, subsidiært at Ankenævnet for Patienterstatningen skal anerkende, at hun er berettiget til en reduceret forsørgertabserstatning samt et overgangsbetrag som følge af den anerkendte patientskade, og mere subsidiært hjemvisning til fornyet behandling i ankenævnet.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om A har krav på forsørgertabserstatning og overgangsbetrag som følge af forsinket diagnosticering af hendes afdøde mand Bs spiserørs- og mavesækskræft (cardiacancer).

Parterne er enige om, at Odense Universitetshospitals diagnosticering af Bs kræftsygdom ikke var i overensstemmelse med den behandling, som en erfaren specialist ville have foretaget, og at diagnosticeringen af kræftsygdommen blev forsinket i ca. fire måneder.

A har navnlig gjort gældende, at den forsinkede diagnose har medført, at Bs dødstidspunkt blev fremrykket, og at dette udgør en patientskade, der giver hende ret til forsørgertabserstatning og overgangsbeløb, jf. lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet § 24, stk. 1, jf. erstatningsansvarslovens § 13 og § 14 a.

Efter lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet § 21, stk. 1, erstattes skade som følge af, at der ikke er blevet stillet en rigtig diagnose af patientens sygdom, kun i de tilfælde, der er nævnt i lovens § 20, stk. 1, nr. 1 og 2.

Af § 20, stk. 1, nr. 1, fremgår, at der ydes erstatning, hvis der er tale om en skade, som med overvejende sandsynlighed kunne være undgået, hvis det må antages, at en erfaren specialist på det pågældende område under de i øvrigt givne forhold ville have handlet anderledes ved undersøgelse, behandling eller lignende.

De nævnte bestemmelser er en uændret videreførelse af bestemmelserne i den tidligere patientforsikringslovs § 2, stk. 1, nr. 1, og § 3, stk. 1. Af forarbejderne til denne lov fremgår bl.a., at de skader, der er uundgåelige følger af grundsygdommen, ikke omfattes af loven (Folketingstidende 1990-91, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 144, sp. 3274).

Det fremgår endvidere af forarbejderne (sp. 3285 f. og 3294), at kravet om, at skaden skal være forvoldt i forbindelse med undersøgelse, behandling mv., indebærer, at loven ikke dækker skadelige følger eller anden helbredsforringelse, der skyldes den sygdom, patienten led af på forhånd. Normale følger af grundsygdommen eller komplikationer, der må henføres til selve grundsygdommens forløb, dækkes derfor ikke. En patientskade omfatter kun forskellen mellem følgerne af et normalt sygdoms- og behandlingsforløb og følgerne af det faktiske behandlingsforløb. Grundsygdommens forløb kan dog udgøre en patientskade, hvis dette forløb er blevet påvirket af, at patienten ikke har fået adækvat behandling, f.eks. fordi sygdommen ikke er blevet rigtigt diagnosticeret. Herom er det i forarbejderne anført, at der ydes erstatning for følgerne af, at diagnosen ikke blev stillet rettidigt, hvad enten følgerne består i en forværring af grundsygdommen eller i en forlængelse eller komplicering af behandlingsforløbet.

Højesteret finder på den anførte baggrund, at bestemmelserne i lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet § 21, stk. 1, jf. § 20, stk. 1, nr. 1, må forstås således, at tilkendelse af forsørgertabserstatning og overgangsbeløb, jf. erstatningsansvarslovens § 13 og § 14 a, som følge af forsinket diagnose af en patients grundsygdom forudsætter, at den forsinkede diagnose – med den fornødne bevissikkerhed – har forvoldt patientens død, og at det ikke vil udgøre en patientskade, der berettiger til forsørgertabserstatning og overgangsbeløb, at en forsinket diagnose alene har ført til fremrykning af patientens død på grund af grundsygdommen.

Højesteret lægger efter Retslægerådets svar på spørgsmål 1, 7 og D til grund, at det er mest sandsynligt (over 50 %), at B ville være død af sin grundsygdom, selv om cardiacanceren var blevet rettidigt diagnosticeret. Det er indgået i Retslægerådets overvejelser, at sygdommen har en dårlig prognose med en 5-års overlevelse på ca. 10 %. Retslægerådet har i svaret på spørgsmål 4 udtalt, at det må antages, at Bs svulst voksede over tid, men at det er umuligt at afgøre, om forsinkelsen ændrede sygdommen fra stadium III til IV. Af Retslægerådets svar på spørgsmål 2 og 3 fremgår, at den forsinkede diagnose efter Retslægerådets vurdering ikke havde betydning for behandlingsmulighederne, og at det ikke forekommer sandsynligt, at der ville have været flere eller andre behandlingsmuligheder, hvis diagnosen var blevet stillet rettidigt. Det anføres i svaret på spørgsmål 6 bl.a., at det afgørende er, om sygdommen er egnet til operation, og at overlevelse først og fremmest er afhængig af muligheden for operation og i mindre grad sygdomsstadiet. Højesteret lægger herefter til grund, at det ikke ville have forbedret behandlingsmulighederne, hvis Bs cardiacancer var blevet rettidigt diagnosticeret.

Højesteret finder på den anførte baggrund, at A ikke har godtgjort, at den forsinkede diagnose af Bs cardiacancer med overvejende sandsynlighed har forvoldt hans død, jf. lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet § 21, stk. 1, jf. § 20, stk. 1, nr. 1. Det bemærkes herved, at der efter Retslægerådets udtalelse ikke er tvivl om, at cardiacanceren er årsagen til Bs død. Spørgsmålet om bevislempelse er derfor uden betydning.

Højesteret tager herefter Ankenævnet for Patienterstatningens principale påstand til følge, således at byrettens dom stadfæstes.

Under hensyn til sagens principielle karakter og videregående betydning finder Højesteret, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for byret, landsret eller Højesteret til den anden part eller til statskassen.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for byret, landsret eller Højesteret til den anden part eller til statskassen.